

A TEMPLOM EGERE

A kertünkben hatalmas diófa mögött állt a templom. Magyalbokokkal szegélyezett betonjárda vezetett hozzá a házunk türkizre festett verandájától. Küszöbtől küszöbig legalább hetven hosszú lépés, többször leszámoltam. A kerekas kút meg a régi udvari budi csak tizenhárom, illetve kilenc a verandától a másik irányban, a garázs és a nagykapu húsz és harminchárom a lenti utca felé. Mégis, hiába bizonygattam a suliban, mindig azt mondták, hogy én vagyok a templom egere, és biztosan a templomban lakok. Meg hát különben is, hogy nézek már ki?! A füleim elállnak, olyanok, mint a vitorlák, a Balatonon csak ráülök a matracra, és úgy suhanok, mint egy vitorlás, csak a fejemet kell ügyesen forgatni, nehogy felboruljak az oldalszélben, és biztosan takarónak is jók a fülcimpáim, vagy esernyőnek. A templom egere vagyok, és kész, semmi kétség.

Mondjuk, ha beszívom az alsó ajkamat, és kidugom a felső két fogamat, akkor tényleg úgy nézek ki, mint egy egér. Gyakoroltam a tükör előtt. Rájöttem, ha hozzá felfújom a pofámat, akkor olyan leszek, mint egy hörcsög. Ezt csináltam a suliban is, röhögtek rajtam, mondták, hogy tényleg, mint egy hörcsög, én meg örültem, mert az jobb, mint az egér.

Otthon az egereket apám a papucsával csapkodta. Ha meg bebújtak az ágy alá, akkor lehozta a padlásról a Micit.

Az egerek mindent összeszartak a parókián, bebújtak a ruhák közé a szekrénybe, kirágták a zoknijaimat, belepisiltek az ingembe, muszáj volt irtani őket. Nem akartam egér lenni. A hörcsög ügyes terelés. Egyszer azért megkérdeztem az apámat, hogy mi vajon lakhatnánk-e bent a templomban. Komolyan nézett rám, mint mindig, amikor hülyeséget hordok össze. Nem, fiam, ott az Isten lakik, mondta.

Napközben kék galambok lépkedtek az Isten házának roskatag tetőgerincén, éjszaka meg gyöngybaglyok huhogása hallatszott a torony üres ablakai felől. Mogyoróból hajlítottam újat, kihegyeztem hozzá pár vesszőt, és azokkal lődöztem a galambokat. Sose találtam el őket, pedig elég ügyesen céloztam.

Majd csak akkor nyiffantgatok ki egypárat, amikor megkapom a szomszéd Józsi bácsi lámpagyári légpuskáját, de erre évekkel később kerül sor, miután anyám egy augusztusi szombat délutánon felpakol egy kék IFA

teherautóra, és elhagy minket. Apám akkor majd bánatában inni kezd, én meg lövöldözni. Meg lesz egy szomorú, nagy fekete kutyánk is, akit néha mindketten elverünk. Különböző okokból. De ez majd később lesz, amíg a mogyoróíjjal lövöldözök, ártatlan vagyok.

Mesélték, hogy a templom bádogsüvegébe egy kora májusi éjszakán belevágott a villám, és a csillaggal lefelé belezuhant a kertbe. Félbehasította a meggyfát, szétszaggatta apám fóliasátrát, meg letépte a villanydrótot. Szikrázott az áram a csillag körül. Állítólag én aznap éjjel fogantam meg. Mire megszülettem, megtanulok járni, beszélni, már új süveg és új csillag díszleveg a torony tetején. Kicsit azért félek, ha a templom felé ólálkodom, nehogy megrogyjon a bádog.

Az Isten miatt nem félek. Őt csak sajnálom. A házának falait feláztatta a nedvesség, a vakolat tenyérnyi foltokban mállik, a rendszerváltáskor vagyunk, mégis, az apám hiába próbál támogatást szerezni, senki se akarja tartozni. Bent a kényelmetlen padok alatt szürke bogarak cikáznak. Olykor a deszkák alatt és a sarkokban elgurult aprópénzt és megszáradt madárfiókákat is találok, belepi őket a pókháló.

Az Isten háza télen hideg, mint a világűr. Nyáron viszont langyosra melegszik, s olyan szaga van, mint egy öreg szekrénynek. Ilyenkor apám vasárnap ebéd után gyakran vállára terít egy kockás pokrócot, és felballag a templomba. A Mózes-szék jó széles és hosszú, egy dohos szagú, szűrös csergével van leterítve. Apám végignyúlik rajta, itt pihen a délutáni istentisztelet előtt. Ha utánaalopakodom, hallom, amint hanyatt dőlve horkol, és azt képzelem, hogy így alszik az Isten. Még nem tudom, hogy az Isten nem alszik, csak elköltözik, és a helyén ki-be jár a szél.

Nekem is van egy pokrócom. Én az úrasztala alá, a piros szőnyegre vackolom be magamat. Utánozom az apámat. Elég kicsi vagyok még, és kényelmesen elférek. Apám, ha meglát, mindig rám szól, hogy föl ne fázzak. De általában nem lát meg, mert én nem alszom el, csak úgy csinálok, és mire ő fölébred, már valahol máshol rosszalkodom.

A délutáni istentiszteletekre nem kell bejárjak. De ha mégis mennék, akkor is játszhatok az első padban. Ilyenkor csak néhány öreg néni botorkál el az Isten házáig, árad belőlük az ebéd szag. Az özvegy Erzsike néni mindig hoz nekem porcukros süteményt.

Apám ugyanazt prédikálja, mint délelőtt, de rövidebben foglalja össze a mondanivalóját. Aztán beül a kék Trabantjába, és végigpöfögi a környékbeli falvakat is. Gyakran velem tartok. Büssüben Margit néni hozza a templomkulcsot, s ha ott vagyok, velem együtt már hárman vagyunk. Ha Margit

néni valamiért nem jön, akkor zárva marad az Isten háza, és az apám nem prédikál. Kазsokban nem is megyünk be a templomba, hanem a gondnok bácsiék házánál jövünk össze. Nyáron a szőlőlugas alá ülünk, télen a tehén-szagú konyhába. Mindig van sütemény és málnaszörp. A szőlőlugas alatt darazsak és legyek cikáznak, és hallatszik, ahogy hátul rőfögnek a disznók az ólban. A konyhában kattog a vekker a vitrin tetején. Apa Istenről beszél meg Pál apostoról, én meg lógotom a lábamat, és tömöm magamba az aludttej-es prószát, iszom hozzá az édes háziszörpöt. Anya sose jön velünk. Ő nem a mi fajtánk. Ő nem hisz Istenben, csak a tudományban. Különb is vasárnap délutánonként a tanítványai matekdolgozatait kell javítania. Neki az iskola a temploma. De akkor még szerelmes az apámba, és nem zavarják a kockás füzet meg a Biblia ellentmondásai.

Akkor kezd majd kopni a szerelem, amikor iskolás leszek, és sokba kerülök. Akkor, amikor télen alig van tüzelőnk, a Trabantot se tudjuk megtanokolni, és galamblevest eszünk minden hó végén. Apám, velem ellentétben, hatékony vadásztechnikát fejleszt ki. Egy, a két végén összecsomózott, rongyos törülközővel és a zseblámpájával megy a templomba esténként. Fenn a karzaton az orgona mögött kinyit egy ajtót, a galambszaros létrán felmászik a toronyba, hófehér tollpelyhek és madárpiszok hull a nyakába. A galambok ilyenkor már mind a fészükön ülnek. Rájuk világít a lámpával, azok ijedtükben megdermednek, apám meg összeszedeti őket, mint a hullott almát, és belecsavarja a törülközőbe. A lelkeszi fizetés mindig késik, és semmire se elég, csirkére nem futja. Szóval kicsit tényleg a templomban élünk. Oda járunk vadászni. Én nappal, apám éjjel. Olykor kapunk disznóvágásokról kóstolót, zsák krumplit, kosár tojást meg süteményeket, de anyám ezt szégyelli. Ekkor még a kommunizmus van, és a mi fajtánk meg is érdemli. De anyám nem a mi fajtánk, és ezen veszekszik apámmal. Ordít. Leköpi. Ő nem ezért tanult. Ő többet érdemel. Ő nem lesz papné. Az apám is ordít, hogy a kurvaisten faszát neki. A galamblevest azért mindketten szeretik. Én is szeretem, de fogalmam sincs, hogy miért esszük.

Apa a fürdőszobában kopasztja őket, mert csak ott van forró víz. A Hajdú Minimat mosógépen fekszenek, az egyik csőréből szivárog a vér. Még remeg a szárnya.

Ha tél van, és hideg van, jégverem az Isten háza, de a parókián se sokkal jobb. Ha bedöglük a villanykályha, reggelre megfagy a víz a pohárban. A vécében körömnycsigák másznak be a tartály melletti szellőzőrácsra, végigkúsznak a csöveken, kesernyés szagú és csillogó nyálkát húzva maguk után, bebújnak a vécéülőke alá. Szétroppannak alattam, ha nem figyelek.

A konyhában begyűjtjük a sütőt, és téglákat pakolunk bele. Párás meleg és gázzzag. Apám citromfát és törpebanán cserjét nevelget itt több-kevesebb sikerrel. A pára vékony patakokban csorog le a rozoga ablakokon. A banáncserje alatt, egy kalitkában lakik két hullámos papagáj. A fal mellett óvatosan eloson egy-egy egérke, fent, a sarkokban kövér, hízott pókok hintáznak a felbugyogó meleg levegőben. Apám beszélni tanítja a papagájait, azt mondja nekik, hogy Gyurrika. Állítólag, ha felválnák a nyelvüket, akkor beszélnének. De nem tudom, mit jelent felvágni egy papagáj nyelvét.

A konyhában a falon a villanykapcsoló mellett van két másik kapcsoló is. Ezek világítószak, és egy félig letört, zöld fedél alatt laknak. Könnyű mellényülni. Az egyik a kis harangot, a másik a nagy harangot indítja el a templomtoronyban. Innen lehet vezérelni az Isten házát. Nagyjából fél perc, mire a villanymotor eléggé meglengeti őket, így elsőre nem is tűnik föl, ha az ember eltéveszti. Hopp, ez mit kapcsol? Ja, úgy tűnik, semmit. Aztán fél perc múlva bimm, bamm, remegni kezdenek az ablakok, bim-bimm, bam-bamm, visszahangzik a parókia és a templom között a harangszó. A galambok összevissza verdesnek ilyenkor, alig találják ki a toronyból. Más-különben tudják az istentiszteleti rendet, és még időben odébbállnak. Ha az ember véletlenül felkapcsolta a harangokat, attól kezdve már hiába. Lekapcsolás után még legalább egy perc telik el, mire megáll a kongás.

Az anyai nagyapám nagyon szeret harangozni. Ha nálunk vendégeskedik, folyton mellényül. Szinte teljesen süket, úgyhogy volt már olyan, hogy a papa belépett a konyhába, felkapcsolta a harangokat, megmelegítette magának az ebédet, leült, megette, kávéfőzött, kinyitotta az újságot, rágyújtott egy cigerettára, megitta a kávé, elmosogatott, és még félig megfejtette a keresztrejtvényt is, mire leégett a villanymotor a templomtoronyban, és végre megállt a bongás. Senki se volt otthon. A papa tulajdonképpen a mi fajtánk, csak elfojtja magában, és inkább kommunista.

Van úgy, hogy az ember bármit kapcsolgathat, nem történik semmi, mert a parókián nincsen áram. Nincsen, mert a faluban leszakadt a vezeték, nincsen, mert zárlatos lett a hidrofor a kútban, nincsen, mert a DÉDÁSZ lekapcsolta, mert nem lett kifizetve a számla már egy éve, és a mi fajtánk különben is megérdemli. Ilyenkor gyertyákat gyújtunk. Úgy lettem nevelve, hogy bárhol, bármelyik szobában csukott szemmel is három lépésből megtaláljam a legközelebbi gyertyát és a hozzátartozó gyufás skatulyát. Ha este van, gyertyafényben hallgatjuk elemről a kis rádiót vagy az én *Süszü*-kazettáim valamelyikét, míg bírják a góliát elemek. Ilyenkor anyám nem tud dolgozatokat javítani, és arra gondol, hogy ő nem a mi fajtánk. Ha

van tüzelő, akkor apám kimegy a faskamrába, és begyűjt a cserépkályhába. Ropog a tűz, a szálkás hajópallókon végignyúlnak a fények, illatos meleg öleli át az ócska szobákat.

Előfordul, hogy éjszaka remegni kezdenek a falak. Ilyenkor nem szabad kinézni az ablakon. Sötét, sáros katonai teherautók, harckocsik és terepjárók zúgnak át a falun, a teherautókról néma ágyúk bamba csövei bámulják a házakat. Orosz katonák és magyar katonák ülnek a ponyvás csapatszállítókon, mennek gyakorlatozni. Közel van hozzánk a laktanya, és a repülőtér is. Egyszer, a rendszerváltáskor egy túl alacsonyan szálló, fényesen csillogó SZU-22-es a falu fölött repülve lépi át a hangsebességet. Én épp az udvaron játszom, fölnezek az égre, majd összeesek. Tisztán emlékszem a gép oldalán a vörös csillagra. Mintha az égben robbanna valami, a szobákban kitérnek az ablakok, a templomban megkondulnak a harangok, lepotyognak a cserepek, és szerintem anyámnak éppen ekkor lesz elege a mi fajtánkból.

Majd csak egyszer fordul elő, hogy én is elszundítok a templomban. Augusztus vége van, szombat délután két óra. Miután vörösre bőgöm a szememet, a takonytól már alig kapok levegőt, és úgy berekedek az ordítástól, hogy sípol a torkom, és már csak láb alatt vagyok, eltakarodok az Isten házába. Bekucorodok az egyik hátsó padba. Nem viszek magammal pokrócot, jól meg is fázok. Úgy hiszem, imádkozni is próbálok elalvás előtt. Mint a templom egyik egere. Már nem emlékszem, miket mondok, úgyis hiába. Az a világoskék IFA, átimbolyogva a kátyús udvaron, mégis kifordul a főútra. Hiába kérem, nem kap defektet, nem borul bele az árokba, és nem döglik meg a sofőrje sem. Hallom, ahogy hörögve megindul a város felé. Amit elvisz, azt többé soha senki nem hozza vissza.

A templom az Isten háza, meg a dermedt galamboké. Csonttá aszott, röpképtelen fiókáik kiesnek a fészkekből, és beszorulnak a padok deszkái közé. A templom szekrény és koporsó. Fent a karzaton, a zöldre festett orgona horpadt sípjáiban magától ki-be jár a szél, mintha valaki hangosan szuszogna.

Miután a templomban alszom, hamarosan ős lesz. Hullani kezdenek a levelek a diófáról, tompa köd és álmos szénfüst telepszik a falura, és az apám egy novemberi estén, súlyos láncre verve meghozza azt a szomorú tekintetű, nagy, fekete kutyát.